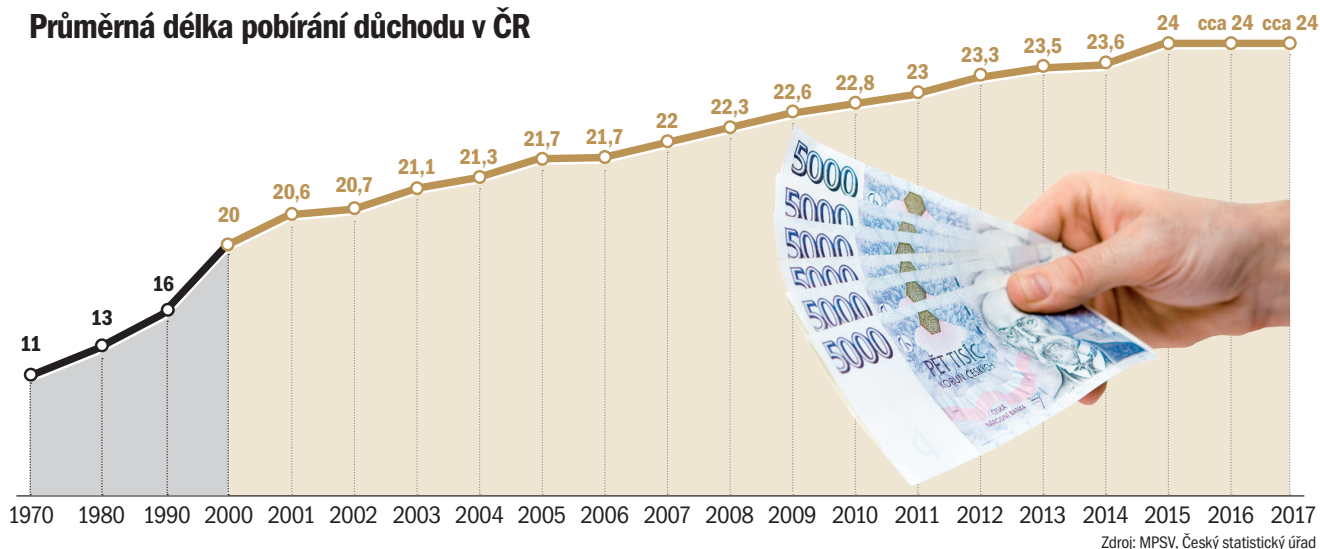

Průměrná délka pobírání důchodu v ČR

Generace stoletých důchodců

Lidé narození po roce 1997 by se měli dožít průměrně sta let. Český důchodový systém i kvůli tomu může skončit v minusech až stovek miliard korun.

Růst kvality života, ale také nové technologické objevy výrazně zvýší věk dožití. Celospolečenským změnám se bude muset přizpůsobit sociální systém i život lidí. „Tradiční rozdělení jednotlivých fází života, tedy studium do 24 let věku, pak práce do 65 let a následně odchod do důchodu, už nebude existovat,“ tvrdí Lynda Grattonová a Andrew Scott, profesori z London Business School, kteří na toto téma napsali knihu *Stoletý život (The 100-Year Life)*. Podle nich se budou lidé narození po roce 1997 běžně dožít sta let.

Všechno bude jinak – lidé se budou muset vzdělávat celý život, mnohokrát změni kariéru a důchod v 65 letech se pro ně stane jen vzdáleným snem.

Důchodový systém v ohrožení

Rostoucí střední délka dožití silně ovlivní i český důchodový systém. Dokazují to koneckonců statistiky. Zatímco v roce 1990 dosahovala průměrná doba pobírání důchodu šestnácti let, v roce 2014 už byla na 24 letech. Číslo je poměrně vysoké i proto, že se do něj započítávají také důchody předčasné. I tak to ale podle expertů ukazuje na neudržitelnost současného důchodového systému.

Zatímco v roce 1990 se lidé v Česku dožívali průměrně 71,8 roku, v roce 2015

to už bylo 78,8 roku. Přesto Česko oproti některým zemím stále zaostává – například ve Španělsku je délka dožití 82,6 roku, celosvětově nejdelší je v Monaku (89,5 roku). Ukazují to údaje z databáze CIA The World Factbook.

Při stárnutí populace, která se bude dožít 90 až 100 let, se mohou v českém důchodovém systému vytvořit deficity v řádech stovek miliard korun.

Dokazuje to studie Institutu pro demokracii a ekonomickou analýzu IDEA při CERGE-EI, podle níž se bude důchodový systém propadat do stále větších minusů a v roce 2050 bude financovatelný jen přibližně ze šedesáti procent. Při současných výdajích, které dosahují asi 400 miliard ročně, by to znamenalo výpadek kolem 150 miliard korun.

DPH až 30 procent

Na důchodový systém se podívala také ČSOB. Podle Petra Hutly, člena představenstva banky, by se pro finanční zvládnutí narůstajícího minusu na důchodovém účtu musela daň z přidané hodnoty zvýšit v následujících dvaceti letech na 30 procent (dnes činí základní, tedy vyšší sazba DPH 21 procent).

Situace může být podle některých odborníků mnohem horší. Zmiňovaná studie IDEA totiž nezahrnuje nedávné

rozhodnutí vlády o zastropování důchodového věku na 65 letech. To by v budoucnu znamenalo ještě vyšší účty za vyplácení penzí a výraznější deficity.

„Věk odchodu do důchodu se podařilo ještě před zastropováním přece jenom prodloužit, což značí pro penzijní systém jistou úlevu. Pokud ale vláda bojí, aniž stává cokoli nového, je to na pováženou. Až se mnozí dnešní třicátníci ocitnou v penzi, kvůli tomu boření bez stavení sice hlady nezemřou, ale budou přežívat o vodě a suchém chlebu,“ uvádí ke změnám Lukáš Kovanda, analytik společnosti Cyrrus.

Vláda by se tedy měla řídit také demografickými studiemi Českého statistického úřadu a důchodový věk nastavit tak, aby v něm průměrný důchodce strávil přibližně čtvrtinu života. To by při délce života do 90 let znamenalo odchod do penze v 67,5 roku, v případě stoletého života by pak konec produktivního věku přicházel v 75 letech.

„V tomto století se podle seriózních demografických prognóz nepředpokládá, že by naděje dožití dosáhla 90 let, tím méně pravděpodobná je hodnota sto let. A pokud by k tomu došlo, bylo by to podle současného návrhu kompenzováno odpovídajícím zvýšením důchodového věku tak, aby průměrná doba pobírání důchodu činila pouze čtvrtinu života,“ uklidňuje Tomáš Fiala, tajemník katedry demografie na Vysoké škole ekonomické v Praze.

Arsen Lazarevič ■